

kteří jsme se učili určovat pomocí mikroskopu po návratu z exkurzí. Na repartici rostlinných druhů v trvalých čtvercích nebo v transektech, na profilech rostlinných společenstev např. na girlandových půdách Belanských Tater jsme se učili, jak kresbou věrně zachytit pozorované jevy. Naše pobyty na horských chatách bez elektrického proudu byly nemyslitelné bez dlouhých hodin zpěvu bohatého repertoáru lidových písní, nefalšovaného folkloru, které se často táhly dlouho do noci. Tvořili jsme tak s panem docentem partu, v níž nikoho nenapadlo, aby se z něčeho ulil.

Jak jsem se po skončení studia a nástupu do zaměstnání bohužel dověděl, byl v roce 1961 doc. Šmarda na základě nepodložených obvinění zbaven funkce vedoucího katedry a proti své vůli musel odejít z fakulty. Až do své předčasné smrti pak pracoval v Kabinetu geomorfologie (pozdějším Geografickém ústavu ČSAV) v Brně jako vědecký, později vedoucí vědecký pracovník biogeografického oddělení. Nejen na tomto pracovišti, ale již během svého působení na fakultě uplatňoval svoje výborné ekologické cítění mj. v tehdy probíhajících bouřlivých diskusích okolo výstavby vodního díla Nové Mlýny, jehož byl vášnivým odpůrcem, což budilo nelibost u tehdejší vládnoucí garnitury.

Srpen 1968 byl pro něj těžkou ranou a jsem přesvědčen, že i jednou z příčin jeho předčasného skonu. Když jsem se o něm dověděl, nechtěl jsem tomu věřit, protože jsem měl doc. Šmardu před očima jako vitálního terénního pracovníka, který sice občas v terénu maskoval potřebu odpočinku při výstupu tím, že se zastavil a svolal nás k sobě jako kuřata, aby nám ukázal nějakou zajímavou rostlinu nebo mech, ale jinak zdolával výšky v Beskydech, Jeseníkách nebo Tatrách s obdivuhodnou houževnatostí. Jsem rád, že jsem se s ním mohl v tom smutném podzimu rozloučit na Ústředním hřbitově v Brně. Znamenal pro mne nesmírně mnoho.

V. ŘEHOREK

Vzpomeňme prof. Otakara Nováka (28. 12. 1905 Vídeň – 9. 10. 1984 Praha)

Jsou osobnosti, na něž bychom neměli zapomenout. Pro brněnské a české romanisty je to jistě literární historik profesor Otakar Novák. Příštího roku by se dožil sta let a letos si připomínáme dvacáté výročí jeho úmrtí. S brněnskou Masarykovou univerzitou ho nejprve spojilo studium. V bohemistických a romanistických oborech měl za učitele Arna Nováka, Prokopa Miroslava Haškovce, Josefa Kopala. Dvojí studijní orientace se promítla do jeho prvních časopiseckých studií a článků, jež publikoval od roku 1929 v *Časopise pro moderní filologii*, v *Lumíru* a *Lidových novinách*. Týkaly se vztahu mezi českou kulturou a kulturami románskými – Jaroslava Vrchlického a Anatola France, Itálie a českého písemnictví, italské kultury. Z francouzské literatury pak hlavní pozornost vedle Anatola France patřila Ernestu Renanovi. Tomu také byla věnována Novákova habilitační práce – *Renanova teorie stylu* (Praha 1946). Po působení na českých gymnáziích (1933–1946) přichází Otakar Novák do románského semináře Karlovy univerzity v Praze, nejprve jako asistent a nato jako docent francouzské literatury (1947). Do Brna se vrací, aby zaplnil místo uprázdněné úmrtím profesora Otakara Levého. Od roku 1953 se brněnská romanistika stala jeho jediným pracovištěm. Jako docent a od roku 1964 profesor zde spolu s profesory Ducháčkem, Ohnesorgem a docentem Rosendorfským koncepčně pracoval na rozvoji české romanistiky, vytvořil v Brně plodné, nedogmatické středisko bádání a vzdělání. Z jeho významných žáků je třeba připomenout profesory Fryčera, Šrámka, Bartoše, Pačesovou, docenta Seidla a docentky Lukavskou a Miličkovou. Svorníkem rozvoje bylo vytvoření časopisu *Études Romanes de Brno* (1965).

Novákovo dílo čítá přes dvě stovky položek – knihy, studie, předmluvy, recenze. Pracoval cílevědomě a poctivě. Ctil přesnost myšlenky, a proto nepodceňoval re-

cenzní činnost. Svědčí o tom jeho příspěvky do *Časopisu pro moderní filologii* v letech 1947-1949, kde systematicky zmapoval odborné publikace o francouzské literatuře uveřejněné v době druhé světové války. Velkou péčí věnoval předmluvám k překladům francouzských klasiků, které vycházely v 50. letech – Corneille, Cyrana de Bergerac, Lesage, Diderot, Baudelaire, Maupassant, Rolland. Jedná se vlastně o vědecké studie, z nichž některé byly zahrnuty do knihy *Po stopách realistických tradic francouzského písemnictví* (Brno, SPN 1958). Vedle tohoto hlavního proudu vznikly další, neméně významné stati, např. K otázce francouzského literárního baroka (*Hommage à Fr. Trávniček et à F. Wollman*, Brno 1948), Nové vydání překladu Rabelaisova díla (*Časopis pro moderní filologii*, 1954, s. 30-36), K literární gnoseologii francouzského kritického realismu (*SPFFBU*, 1956, D 2, s. 26-39), Denis Diderot a snahy francouzského osvícenectví (*SPFFBU*, 1965, D 12, s. 57-73) aj.

S odstupem let lze možná lépe ocenit, že Novákovy soudy nezastaraly. Je kupodivu, jak dobře se dokázal ubránit dobové ideologizaci. Tím více vynikne faktografická přesnost, jemnost analýzy, schopnost posoudit relevantní aspekty, ať už se týkaly hodnocení mezikulturních vlivů, či jednotlivých literárních trendů a osobností. Dílčí studie usnadnily Otakarovi práci na jeho nejrozšířenějším díle *Slovníku francouzských spisovatelů. Francie, Švýcarsko, Belgie, Lucembursko* (Praha, Odeon 1966). Je to kolektivní dílo, kolem něhož Otakar Novák soustředil význačné české a slovenské romanisty – Josefa Kopala, Jiřího Látdala, Antona Vantucha, Antonína Zatloukala, Jaroslava Fryčera, Jiřího Šrámka aj. Novákova je tu celá koncepce, koordinace, formulace a také větší díl hesel. *Slovník* se na více než tři desetiletí stal jedinou souhrnnou informační příručkou, než jej doplnil *Slovník francouzsky píšících spisovatelů* (Praha, Libri 2002), redigovaný Novákovým žákem Jaroslavem Fryčerem.

Své přednášky o francouzské literatuře Otakar Novák vydal nejprve jako skripta a později přepracoval a shrnul do knižní publikace *La Littérature française des origi-*

nes à la fin du XVIIIe siècle (Brno, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně 1973). Koncizní, jasná francouzština, hutná a přitom přehledná faktografie svědčí o nadhledu odborníka, o kvalitách stylisty. Dokládá, proč byl Otakar Novák velkým profesorem, vzorem svých studentů.

P. KYLOUSEK

K nedožitému jubileu Mgr. Marty Teyschlové

Dne 1. července letošního roku jsme si připomněli nedožitě osmdesáté narozeniny naší nezapomenutelné kolegyně Mgr. Marty Teyschlové, odborné asistentky Centra jazykového vzdělávání MU.

Mgr. Teyschlová, rozená Novotná, se narodila ve Svitavách 1. července 1924. Její rodiče brzy poté získali zaměstnání v rodině brněnského gynekologa a porodníka dr. Bittmanna a přesídlili do Brna. Mgr. Teyschlová tak vyrůstala v podnětném prostředí rozvíjejícím její vztah k umění, hudbě, literatuře a zejména její nadání pro cizí jazyky. Po maturitě na III. reálném gymnáziu v Brně (1947) se věnovala studiu angličtiny a němčiny a absolvovala Filozofickou fakultu brněnské univerzity. V té době byla již manželkou MUDr. Otakara Teyschla a matkou dvou synů. Působila nejprve jako překladatelka a tlumočnice, externě učila němčinu na Státní jazykové škole v Brně. Jejím prvním univerzitním pracovištěm se stala Přírodovědecká fakulta, na které spolupůtvářela koncepci výuky cizích jazyků pro budoucí specialisty nefilologických oborů. Když se v roce 1969 obnovovala Právnická fakulta tehdejší Univerzity Jana Evangelisty Purkyně, stala se vedoucí nově vznikajícího oddělení odborné jazykové přípravy. Pro vybudování tohoto pracoviště a zakotvení jím realizované výuky ve studijním programu oboru právo byla tou nevhodnější osobou nejen díky svým zkušenostem, odpovědnosti, pečlivosti a rozhledu, ale též díky své přirozené autoritě, korektnímu, přímému a vyrovnanému jednání, kultivovanému vystupování. V dobách normalizace se tyto její kvality stávaly spíše solí v očích někte-